

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Totu-odata organulu publicatiuniloru „Societâti pentru fondu de teatru nationalu.“

Pest'a Domineca 25 opt. 6 nov.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompoze. La fia-care numeru se alatura o cöla de romanu.	Pretiuulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 43.	Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870
---	--	---	--------------------------	--	--	---

„Poesii de Iulianu Grosescu“,

edate prin Emericu B. Stanescu. Aradu, cu tipariulu lui Stefanu Gyulai 1869.

Poesiele dlui Grosescu, cari cuprindu 15 cöle in 8°, sunt impartíte in trei parti. Partea prima contine „Diverse“, a dóu'a „Doine“, ér a trei'a „Satira si Umoru“, pre langa aceea brosiur'a mai contine o dedicatiune catra dlui Vincentiu Babesiu si o prevorbire de editoriulu poesfeloru domnulu Emericu Basiliu Stanescu.

Pre langa tipariulu si hartí'a cea frumoása, brosiur'a mai este infrumsetiata cu portretulu autorului si cu unu facsimilu a signaturii dsale.

Literatur'a romana incepe a se inmultí pre dí ce merge cu opere nóue, este numai intrebarea, cá tóte operile ce esu la lumina — si-au vre unu meritu literariu séu sunt numai o hartía stricata, nesce ostenele zadarnice, éra pentru publiculu cetitoriu o lectura coruptoria de gustu si de spiritu si nesce bani predati.

Sê vedemu dara si meritulu poesfeloru dlui Iulianu Grosescu in literatur'a romana, si

sê studiâmu spiritulu si inaltímea unui poetu din cöce de Carpati.

Ca sê nu preocupâmu mintea cetitoriloru cu cele ce vomu díce mai tardíu despre aceste poesíe, éca ce díce dlui Stanescu in prevorbirea acestui opu:

„Speru, cá totu natulu cu sufletu curatu nationalu in numele literaturii nóstre celei tinere va strigá cu mine de trei ori: „*Osan'a celui ce vine*“ — *sê cante sê ne incante!*“

Si mai la vale:

„Nu potu inse sê nu esprimu si din parte-mi aceea parere *generalá*, ce am *audit'o* de la fórte multi competinti in judecata, cá Iulianu Grosescu, a carui portretu figuréza inaintea poesfeloru sale, in Romaní'a de dincöce, ce stâ sub corón'a Ungariei, este ca poetu *celu mai talentatu*, *celu mai genialu*, — este unulu din cei fórte pucini alesi.“

Cetindu aceste pe necugetate, mi-am adusu a minte de nesce síruri a unui poet candru germanu, in cari glorificá pre Bismark in modulu urmatoriu:

Kritiker mit Blut und Eisen,
 Doctor der Philosophie,

Philosoph von Königgrätz . . .

— — — — —
Eine Welt in sieben Tagen
Wie Jehovah schufst du uns.

In literatur'a noastră domnesce deja o poetomania nesuferita, asié câtu toti scriitorii mai tineri nu vreu sê fia decâtu poeti, si fia care a inceputu a scrie dóue trei sîre si a face câte-va stichuri, pretinde a priori prerogativele unui senatoru romanu alesu pre viétia.

Astu-feliu unii poeti de sate dupa ce si-au publicatu câte-va versuri, atâtu directe câtu si indirecte, pretindu a fi geni literaturai romane, — o maniera, o patima destulu de profana si de condamnatu.

Am cetitu poesiele dlui Julianu Grosescu, si totu ce am profitatu din ele este, câ mi-am liniscitu consciinti'a, câ am cetitu poesiele unui poetu genialu a Romaniloru.

In ele ni se reproducu totu acele idei trierate de poetii, poetastrii si poeticandrii de 20 de ani incóce, numai sub alte forme, si cu multu mai sarbede si decadiute.

Nu aflâmu in ele prim'a cerintia a unui poetu, unu spiritu originalu si productivu, nesce idei cari sê fia pline de viétia si natura, dupa cum asiu fi in dreptu sê pretindemu de la unu genú asié mare in literatur'a romana.

In poesiele erotice(doine)nu aflâmu espresiu-nea focului acelu puternicu alu amorului, care te face sê uiti apasârile realitâti brute; nu aflâmu patim'a aceea ardienda si misteriósá, pe care numai unu talentu poeticu ni-o póte descrie asié de frumosu; nu aflâmu obiectulu amorului atâtu de frumosu si indivinatu, cum trebuie elu sê fia.

In poesiele natiunale nu aflâmu entusiasmulu eroicu inascutu popóreloru romane; nu aflâmu speranti'a, aceea insusîre nobila si divina a poetiloru si profetiloru natiuniloru subjugate.

In umoru si satira nu aflâmu acelu inversu vialu alu moravuriloru si a datineloru si aceea sare si agerime, cari dau timbru poesiei umoristice si satirice.

Ohe! jam satis est.

Insedaru vorbimu despre cele ce nu aflâmu la dlu Grosescu. Facia cu nesce poesie ca cele dinaintea noastră trebuie din contra sê vorbimu despre cele ce aflâmu câ sunt.

Poesiele dlui Grosescu gemu de o realitate câtu se póte mai pulverósá, si de o atmosfera nadasîta si caotica. Ele contienu tare pucina fantasía poetica, fara nici o rotundîme

plastica, éra limb'a si metric'a poetului sunt mai in diosu de tóta critic'a.

Numai pucine poesie sunt, cari s'aru paré, câ se — apropia totu-si ce-va de mediocritate.*)

Astu-feliu sunt poesiele ce tratéza unu subiectu din istori'a natiunala, precum: „Cunun'a de cipru“, „Michnea si Vladu celu tineru“, „La mormentulu lui Simeonu Barnutiu“, „Intrarea lui Mihaiu bravulu in Alba-Julia“, cari sunt incercârile cele mai sucese a dlui Grosescu; se vede, câ poetulu nostru are mai multa inspiratiune natiunala decâtu poetica. Astu-feliu strof'a urmatória din „La mormentulu lui Barnutiu“, pag. 54:

Ni spune o sioptire,
Sê nu-lu mai acceptâmu,
Dar stâmu in indoire,
Si tainicu ne 'ntrebâmu:
Barnutiu — sê nu mai fia . . . ?!
„Viéti'a“ a moritu ?
Si n'acceptatu sê via
Si timpulu multu doritu ?

Asemenea si strof'a urmatória din „Cunun'a de cipru pre mormentulu lui Andreiu Muresianu“, pag. 26:

Acum candu toti ascépta dieesc'a libertate
In splendid'a-i lumina s'o véda futurandu,
Lasandu-ne 'n tristare, te duci, to duci departe,
Si nu ni-ai spusu, câ vine, sosesce ca curendu ?!

sunt nesce intervale lucide a dlui Grosescu, si totu odata floricelele cele mai frumoése, ce le-a potutu culege mus'a dsale pe Parnasulu romanescu, dar cari nici odata nu potu face pretensiune la onórea de poetu, cu atâtu mai pucinu la unu genú dupa ideile dlui Stanescu.

•Poesiele religióse, ca „Rogatiunea“, „Religiunea“, „Imnulu Domnului“, „Mare esti tu Dóme“ si „Invierea“, sunt numai nesce descrieri simple fara nici unu spiritu si aventu poeticu, si se pare, câ fantasía poetica in canturile divine lu-ajuta mai pucinu. Éca aici câte-va esemple de poesia religiósá. Din „Imnulu Domnului, pag. 50:

*) Trebuie sê observâmu aice, câ recensiu-nea presenta nu esprime opiniunea noastră. Déca totu-si o publicâmu, facemu acést'a numai pentru a dá ocaziune la o eventuala discussiune literaria, care ar aduce folóse literaturai noastre.

Braciulu teu plinu de putere
Tiene totulu ne'ncetatu, —
 Och'ulu teu de priveghiere
 Preste noi a priveghiatu;
 Dâ-ni dîle mai semine,
 „Tatalu nostru celu cerescu“
 Indreptóza si spre bine
 Pe poporul romanescu!

Lasandu afara celelalte expresiuni, cauta sê ne oprimu la sîrurile din urma a acestei strofe, cari nu potu sê aiba altu sensu logicu, decâtu ca: Domnulu sê indrepteze pre Romani si spre bine, câ spre reu i-a indreptatu destulu.

Séu strof'a din „Religiunea“, pag. 38:

Ca o mama pré iubita,
 Ea scutesce pe-ai sei fii,
 De si-adesse prin ispita
 Cauta sufletu-a intari.

Ce poesía si ce originalitate aci? Nimicu alt'a, decâtu câ Religiunea ne duce câte odata si in ispita. La acésta filosofia religiósá a dlui Grosescu credu câ teologii voru in cretî fruntea.

In satira si umoru dlu Grosescu inca nu a ajunsu la nici o culme. Tóte poesíele dsale de speci'a acésta sunt mai multu versuri pentru foi umoristice, cari redactorii le folosescu pentru ca sê-si imple spatiulu golu alu foi, éra publiculu le citesce mai multu ca sê védia parodí'a vietiei omenesci, decâtu o adeverata satira si umoru. Din poesíele aceste a dlui Grosescu sunt mai considerabile: „Romanulu mare“, „Fericiti sunt cei ce credu“, „Tiuc'a romana“, „Ionu Cotóra“, „Frumosu e omulu Dómne“, „Flórea Petacu;“ dîcu considerabile facia éra cu celelalte poesíe dsale, dar nici de cum facia cu poesíele altoru poeti.

Pe langa aceea autorulu folosescu in poesíele sale o limba câtu se póte mai prosaica, mai corupta si mai cangrenata de expresiuni comune. Astu-feliu de expresiuni, ca: icleanu. Precesta, povestiá, veselía, itia (o mesura de beutu in Ungari'a) ocrotescu, povatinescu, vrasmasi, pocaiti, tióla, odina, veste, siopotescu, toiu, periclitare, cleinodu, grosavu, blaga, tóne, seutéla, baremu, ispita s. a. — si facu cursulu loru ciclicu prin tóte poesíele dlui Grosescu, si nu numai câ sunt nepoetice si ne-romanesci, dara nici intru o prósa bine scrisa nu se potu suferi.

Fía fantasí'a poetica ori câtu de frumósá,

decá este imbracata intr'o limba comuna si pestilata, ea sémena cu o statua impluta de pulvere si tina, ce intuneca si acoperu frumósele trasure inventate de geniulu artistulu.

Dara autorulu nu numai câ a folositu in poesíele sale nesce expresiuni neiertate, dara si limb'a curata a stricat'o in contra toturoru reguleloru gramaticale. Asíe d. e.

Câ-ci Rom'a catu sê piee. pag. 76.

Dar fiu-ti ca t'a sê piee. pag. 80.

in locu de : cauta sê piéra

A sortii sbiciuri grefē

Vai nu avú putere. pag. 42.

in locu de : nu avura putere.

Dara pe langa aceea poetulu nostru, fiindu fonetistu de la natura, a folositu in poesía contractiunile si fonetismele cele mai nesuferite. Asíe e de esempl.

Sciu eu *aia* fórte bine. pag. 156.

Chiar prin *aia-i* 'naintá. pag. 172.

Câti sunt *de-ai* cu nume mare. pag. 172.

De *aia* elu nu s'a lasatu. pag. 204.

Dar *aia* mi mai mare. pag. 231.

Alt'a apoi e — Vladica. pag. 230.

A folosí fonetismii *aia* si *ala* in poesía insemnéza a nu avé nici unu gustu de poesía, ba chiar nici câtu de pucinu audiu musicalu. Asemenea folosescu: spirtu in locu de spiritu, de-ablu in locu diabolu.

O neglijintia mare aréta autorulu si in rima, nu este o poesía, ca sê nu dîcu o strofa, in care sê vedemu, câ poetulu nostru si-a datu celu pucinu silinti'a, ca sê se apropie de regulele prosodie. Éca aici unu vocabulariu de rime dupa dlu Grosescu: dorere, stele — sugrumata, cérca — mórtá, gata — dulce, sute — cuprinde, frante — róde, mórté — frumosielu, ceriu — incanta, venda — barbare, eluptara — cuventu, vendu — lucra, ambla, — fete, neveste — dómne, tóne — scia, scria — poporulu, eroulu — vietinescu, trece — promite, suride — premariau, arceptau — armata, prada — sositu, neamicu — Plebei, piei (adeca pieri) — strigare, amóre — armata, asta, — adeveru, spelu — pieie, femeia — mama, spaima — sarutári, doreri — resbunare, tale — neveste, cucaiescu — altaru, calu. — Dar destulu!

Totu asemenea nu s'a incercatu poetulu nostru ca sê evite celu pucinu hiatele cele mai

cacofone. Asié aflâmu in poesiele dsale versuri
ca urmatóriele :

Sé o vedi a inflorí. pag. 1.
Déca omu sci a o iubi. pag. 61.
Celu víu cu ai vii traesce. pag. 100.
Si dins'a pe a ei. pag. 134.

Pleonasmele inca si-facu detori'a prin tóte
poesiele dlui Grosescu, asié :

Viéti'a trece cu grabire,
Tóte 'n lume trecu curendu. pag. 1.
Traiu ferice, viétia dulce. pag. 19.
E mirare chiar minune. pag. 19.
Ce-i viéti'a trectória,
Unu visu iute sboratoriu. pag. 23.
Mirele bogatu visandu,
Totu unéza si viséza. pag. 93.
Canta doina de dorere,
Ce se plango 'n versu doiosu. pag. 107.

séu :

Toti cu bucuría
Canta si facu toiu,
Toti in veselía
Ca inainte voi. pag. 124.

Dara afara de acestea poetulu nostru ajunge
cu fantasí'a-i poetica pana la nesce aberatiuni
cu totulu ridicule, d. e.

Adi e dulce suava flóre. pag. 23.

ca si candu noi amu pasce séu mancá flori.

Religiunea ne vragesce. pag. 70.

ca si candu religiunea ar fi o baba-clontia.

Resuna cu onóre
Blastemulu diavolescu. pag. 70.

Candu eroulu mare pere
Prin unu furu afurisitu. pag. 112.

Höchst komisch! Pre candu tóta lumea
scie, câ Mihaiu eroulu a moritu asasinatu, dar
nu lu-a furatu nime. Séu

O fetitia frumosica
Ca o dalba floricea,
Din o carte mitutica
Cátu e diu'a totu citea. pag. 117.

Acest'a de siguru va fi fostu din poporulu
Liliputiloru. Séu

Dar barbatulu e cam móie
Cum se dîce lu „bagi in fóle“ pag. 177.

Lasâmu acést'a in judecat'a cetitoriloru.
Afara de aceea in poesí'a „Floricea“ ve-
demu figurandu éra numai : Ionitia, fetitia, co-
pilióra, inimióra, guritia, cari asemenea forméza
o a dóu'a editiune a liliputiloru de Gulliva.

O astu-felu de fantasía ratecita aflâmu in
tóta poesí'a dedicata dsiórei Constanti'a Dun-
c'a, unde aflâmu nesce síruri ca urmatóriele :

O vóce mai ascépta — sonarea-ti cea potinte,
Tu geniulu Romaniei pasiesce inainte pag. 114.

Aici nu scimu, vorbesce poetulu in gluma
séu seriosu, si ce felu de sonare ascépta din-
sulu ?!

Dar póte ne-amu ocupatu pré multu cu
amenuntele acestoru poesie, pre cari ar fi tre-
buitu in câte-va cuvinte sê le condemnâmu in
literatur'a nóstra. Nu face nimicu! Acést'a am
facut'o de o parte nu atátu pentru poetulu Gro-
sescu, câtu mai multu pentru literatur'a romana
atátu atacata de cetele epigoniloru éra de alta
parte pentru câ unde unu corpu are atâtea
cangrene, trebe descoperite tóte la lumina, ca
sê-si védia si pacientulu starea periculósa in
care a ajunsu si sê se infióre si dinsulu de ea,
si sê caute a se vindecá.

Trebe sê constatâmu, câ o mare confusiu-
ne s'a nascutu in literatur'a nóstra si prin
aceea, câ s'a confundatu versurile cu poesí'a.
Déca scimu face dóue, trei versuri, credemu câ
suntemu si poeti. De o astu-feliu de credintia
credu câ a patimitu si dlu Grosescu, câ-ci alt-
mintrelea nu esiá la lumin'a dílei cu nepoeti-
cele sale poesie. Bataru ca pre venitociu toti
verificatorii sê invetie din sórtea dlui Gro-
sescu a fi mai modesti facia cu publiculu si cu
mai multu respectu si pietate facia cu litera-
tur'a romana. Acést'a ar fi de doritu!

Poesiele dlui Grosescu nu sunt nici prosa
nici poesía, fara ele sunt numai nesce versuri
corupte, o limba stricata si nesce idei ratecite
si unu tristu testimoniú pentru venitoriu des-
pre spiritulu coruptu in care a ajunsu litera-
tur'a romana.

Nu scíu sciutu-a poetulu nostru inainte de
publicarea poesieloru sale, despre prevorbirea
ce i-a facut'o editoriulu dlu Stanescu, si a carei
estrasu lu-am reproducu la inceputulu acestei
recensiuni. Déca cumva nu a sciutu, atunci me
miru cum nu l'a trasu la respundere pentru o
ofensa asié grea de onóre ce i-a facut'o.

Am fi pretinsu totu odata ca poetulu nos-

tru sê se fi aretatu cu mai multa modestia facia
cu publiculu si sê nu fi suferitu ca sê-i-se pu-
blice si portretulu in faci'a acestoru poesie.
Acést'a nu au facut'o nici genii cei mai mari.
Erá cu multu mai consultu, ca dinsulu sê as-
cepte ca publiculu sê-i dorésca portretulu.

Nicolau Densusianu.

Ce cu elu dreptu ostenéla, dreptu o via multiamire,
Dreptu semnu de recunoscintia imbetau pe gradi-
nariu.

Caletoriulu, ce pe-acolo se 'ntemplá ca sê strabata,
Si-opriá a sale pasuri imbetatu de-alu loru odoru,
Admirá asta gradina cu flori bele tapisata,
Si-ar fi vrutu ca sê remana pururea 'n midiloculu
loru.

Calculu tinea securca in mana sa robusta. („Cavalerii Noptii“ pag. 264.)

Maracini in gradina.

Sub unu ceriu seninu, albastru, unde pré maretulu
sóre

Reflectá a sale radie pe-unu pamentu bogatu si grasu,
Aparea o gradinitia cu flori multu mirositórie,
Colorate 'n rosiiu, galbenu, albu ca stof'a de atlasu.

Ele nu sciau disputa, nu sciau ce e barfire,
Si 'ntr'o dulce armonía fabricau alu loru nectaru ;

Gradinariulu veselu fórte — de cu diua pana 'n séra
Nu 'nctá ca sê lipsésca dintre ele u nu minutu :
Le feríá de frigulu erneli, de caldurile de véra,
Le udá la trebuintia cu-apa buna de beutu.

Viéti'a lui erá placuta, 'câ-ci avea díle senine :
Se nutriá ca fluturelulu din alu floriloru nectaru ;
Neavendu doreri, neca:uri, neavendu plansori, sus-
pine,
Nesciindu elu pan'atuncea, déca 'n lume e amaru.

Inse omulu nu se pôte sê-si finésca-a sa viétia
 In deplina fericire, fara s'aiba si suspinu ;
 Câ-ci vai sôrtea sa ingrata a lui cupa de dulcétia
 O preface de odata intr'o cupa de veninu :

Intr'o dî infortunata gradinariulu pe-o campia
 Vede nisce plante rele, ce le dîcemu *maracini* ;
 Se opresce 'n locu — privesce — si apoi cu bucuria
 Ia o sapa si i scôte din pamentu cu radechini.

Elu sermanulu pan'atuncea nu vediuise maracine :
 Nesciindu, câ au tiepi aspre si câ sunt vatematori,
 Nesciindu, cumca ataca tôte plantele vecine,
 Elu i duce in gradina si-i plantéza intre flori ;

Apoi fôrte-i ingrisesce, potu a dîce chiar mai bine,
 Decâtu florile-i frumóse, câ-ci sermanulu elu credea,
 Ca copilulu far' de minte — cumca negrulu maracine

Florile ce elu va face mai placutu profumu sê-i dea.

Dar de totu se incelase in desiért'a lui credintia :
 Maracinii crescêndu iute nabusî dulcele flori ;
 Incâtu sóre sê strabata erá mai cu nepotintia
 Pan' la ele — si stau triste ca sub nisce negri nori.

Florile in asta stare nepotendu sê vegeteze,
 Câ-ci aveau lipsa de sóre si de dulce nutrimentu,
 Catra gradinariu cu giale ele 'ncepu sê se blameze
 Cu corónele loru triste si lipite de pamentu.

Gradinariulu vediendu asta, superatu in sine fôrte,
 Ia o sapa si incepe ca sê dea in maracini ;
 Dar in vanu se totu casnesce ca sê-i taia, dar nu pôte,
 Câ-ci de la a loru plantare au prinsu gróse radechini !

Tristu de dulcea sa gradina, desperatu de totu in fine,

Câ-ci ide'a lui placuta a fostu faptu copilaresu,
 Nevoindu sê mai auda multu duiósele suspino,
 Ce scotu florile-i frumóse — se omóra dorerosu.

De atunci si pana asta-di gradiniti'a ce odata
 Avea flori mirositórie, colorate gratiosu ;
 Intr'o négra belaiória ea sermana-i transformata,
 Câ-ci intr'ins'a predomina maracinulu uriciosu.

S. Teodorescu. *)

*) Elevu alu scólei de agricultura de la Herestreu la Bucuresci, carele acuma pentru prima-óra pasiesce in publicitate. Red.

Din viéti'a lui Béranger.

Catra capetulu anului 1856, pe candu viéti'a de placere incepe a dá bulevardeloru fisionomí'a loru voiósa, o copilitia de la 13 pana la 14 ani plangea sgulita la umbr'a unei porti in strad'a „Saint-Jacques.“

Acoperita de strentie, ea tienea pe genunchi unu voluminosu pachetu invelitu intr'o cârpa; alaturea ei unu cane, prin urletele sale plangátórie, pare a impartesî intristarea tinerei sale stapane.

Unu betranu, audîndu suspinele copilei si urletele plangátórie ale canelui, presimtí óre-ce drama necunoscuta, si se plecà sê intrebe copil'a :

— Ce faci dta ací, mic'a mea? — intrebà elu; si pentru ce plangi?

Si fiindu câ copil'a nu respunse decâtu indoindu-si plansulu, elu o redicà frumusielu si o mulcomì dîcandu-i, câ elu o va insocí pana a casa si va vorbí pentru dins'a la parintii ei, déca se teme sê nu o certe.

— Ce face tat'a dtale? adause elu.

— Tat'a o moritu, respunse copil'a inependu a suspiná mai tare inca.

— Unde siedeti?

Noi siedemu in strad'a Vaugirard; mam'a e morbósa de o luna, si nu pôte lucrá. Eri mediculu a venitu, si i-a scrisu sê ie lécuri; pentru câ n'avemu bani, mam'a mi-a dîsu sê ducu hain'a ei si sialulu la muntele de pietate, dar n'au vrutu sê-mi de nimicu pentru ele, si déca nu ducu lécuri, mediculu a dîsu cu mam'a móre.

— Sê vedemu, copil'a mea; nu desperá asié; eu ti-promitu câ mam'a dtale nu va morí, dar trebue sê me duci la dins'a.

Dîcandu aceste vorbe, betranulu prinde frumusielu copil'a de mana, i luà pachetulu din bracie, si plecà incetisioru catra strad'a Vaugirard. Canele uimitu, simtîndu unu amicu necunoscutu, i urmà miscandu-si cód'a in semnu de bucuria.

Câti-va pasi de acolo intrara intr'o farmacia, copil'a scóse din busunariulu seu ordonanti'a, betranulu platí, si o radia de bucuria vení sê lumineze faci'a micci sale protegiate.

— Cum se numiá tat'a tale, si ce facea elu? intrebà betranulu apucandu éra-si copil'a de mana.

— Tat'a se numiá Dumont; erá impiegatu la cas'a de imprumutu din Montmartre; câte-va luni inainte de a-si dobandí retragerea fu stri-

vitu de o trasura, si eu am ramasu singura cu mam'a.

Vorbindu asié, ajunsera la pórt'a unei case cu unu exterioru seracu, inaintea careia copil'a se opri

— Aici siedemu noi, dîse ea.

— E bine, copil'a mea; aibi curagiu de si nu sum unu omu cu putere, totu-si speru a ve poté fi folositoriu. E tardîu, eu nu me potu suf cu dta la mam'a dtale, dar ti-promitu câ peste pucinu veti avé veste de la mine.

Si repunendu pachetulu cu hainele in braciele copilei, betranulu i alunecà in mana unu auru de dóue-dieci de franci, apoi disparù fara lasá macaru timpu sê-i multiuméscă.

Si se departà trilandu refrenulu unui can-tecu poporalu:

Je vous dis en verité,
Sauvez-vous par charité.

Din diminéti'a urmatória incepundu, cele dóue femei primiau visit'a doctorului X., un'a din celebritâtile medicale ale Parisului, trami-su de binefacatoriulu misteriosu. Cu tóte si-lintiele loru, ele trebuira sê renuncie a cunósce numele lui; dar nu trecuse o luna de dîle si le sosì unu plicu, cuprindendu unu brevetu pen-tru o pensiune anuala de siese sute de franci.

Acesta erá mai multu decâtu ajutoriu, erá avutîa, pentru câ, multiumita acestui modestu vinitu, cele dóue femei potura parasí Parisulu, si mic'a Emelina, data la invetiatura, devenì incurendu una din cele mai indemanatice co-satorese din Strassburg.

Inainte de a parasí Parisulu, ele reince-pura cercetârele loru pentru a aflá pe necunos-cutulu, dar indesiertu, séu câ suvenirile micei protegiate nu erau esacte, séu câ protectoriulu avea cuvinte serióse de a nu se face cunoscutu, li fu cu nepotintia a aflá cine este?

In fia-care séra, in rogatiunea loru, ele insociau pe binefacatoriulu loru cu acel'a pe care lu-pierdusera, si-i recomandau pe amendoi protectiunii divine.

In toti anii la 16 julu e obiceiulu la Paris a face ceremonie familiarie in cimitirie, si a pune flori pe morminte. O femeia juna venì in acestu anu, la diu'a numita, insocita de mam'a sa si de barbatulu seu, venì sê depuna coróne pe unu mormentu din cimitirulu Montmartre. In minutulu candu se gateau a parasí asilulu mortiloru, o mare adunare de ómeni intruniti in giurulu unui mormentu li inchise trecerea.

Cum jun'a femeia cautá a-si deschide o

trecere prin multîme, privirea sa intelnì pe a unui domnu betranu decoratu.

— Ah! — eschiamà dins'a, doctorulu X. . . .

— Me cunosci, dómna?

— E! ce, domnule doctoru, ai uitatu pe mica Emelina Dumont si pe bolnav'a dtale din strad'a Vaugirard?

— De siguru nu, si acum ve recunoscú fórté bine pe dta si pe dómn'a mam'a dtale. Credeam c'ati parasitu Parisulu.

— In adeveru noi locuimu in Strassburg, si eu am venitu cu sociulu meu si cu mam'a a ne rogá pe mormentulu sermanului meu tata. Acum, doctore te conjuru, spune-mi numele binefacatoriului nostru!

— Nimicu nu me mai retiene, respunse cu gravitate mediculu, de óra-ce mórtea sa m'a deslegatu de juramentulu ce i facusem de a lasá necunoscutu numele lui acelor'a pe cari i protegea.

— Ce! a moritu, strigara amendóue fe-meile ale caroru ochi se implura de lacremi.

— Sunt asta-di trei-spre-diece ani, replicà doctorulu, dar vedeti câ amicii sei n'au uitatu calea ultimei sale locuintie.

Si aretà cu degetulu mormentulu, in giu-rulu caruia se indesuíá cu respectu multîmea.

Cele dóue femei se apropiara, si pe mar-more, vediura stralucindu acestu nume ilustru:

„Béranger!“

Ele versara lacrimi de fragedîme si de recunoscintia, pana ce asistentii repetiau can-teculu patrioticu intitulatu: „Betranulu ser-gentu“, caruia impregiurârile i dau o actualitate eclatanta.

Erá diu'a plecârii trupeloru la Renu . . .

Qui nous rendra, dit cet homme héroïque,
Aux bords du Rhin, à Jemmapes, à Fleurus,
Ces paysans fils de la République,
Sous la frontière à sa voix accourus!
Pieds nus, sans pain, sourds aux lâches alarmes,
Tous à la gloire allant du même pas.
Le Rhin lui seul peut retramper nos armes
Dieu mes enfants vous donne un beau trepas.

Fericitu Béranger! Elu a cantatu glori'a armeloru franceze, si suspiná dupa nóue triumfe. Ce ar cantá elu óre astadi dupa cumplit'a ne-norocire, dupa desastrulu nepomenitu inca in istori'a timpuriloru trecute alu „armatei de la Renu.“ Fara indoieála ar cantá éra-si bravur'a

si eroismulu soldatiloru francesi, acestu eroismu care a fostu admiratu si salutatu chiar de inimizii loru. Comandantii prussieni si-descoperiau capulu inaintea prizonieriloru francesi si felicitau pentru bravur'a loru! Omagiu onorificu, dar nefolositoriu.

O, poetu! tu ai fi adancu miscatu de acésta marime a filorü natiunii tale in faci'a periculu-lui; tu li-ai cantá póte innuri de gloria ca altoru eroi din trecutu; dar ai plange amaru nefericirea lorü, provenita din disordinea ce domniá in armata, din necapacitatea, negligerenti'a si lasitatea capilorü ei. Tu ai plange sórtea acestei natiuni naive, atátu de simpatice si generóse, atátu de mare prin devotamentulu seu si prin cele mai frumóse simtieminte de umanitate, dar care s'a lasatu a se amagí atátu de usioru de acei ce i-au rapitu vointi'a, onórea si cea mai pretiósá avere a sa, care a versatu celu mai scumpu sange alu ei, pentru a o poté tiené inca a serví intereselorü dinastice si a o poté face sê mai tréca pe sub furcile caudine ale vointiei unui individu. Teribila lectiune

pentru popóre. Fia, ca ele sê scie profitá de dins'a. Resbelulu de fatia este o binefacere pentru omenime. Franci'a va fi chiamata a merge pururea in fruntea civilizatiunii; acést'a este o sacra misiune a ei, care nimenea nu i-o póte rapí, de si se afla germani cari voru „destructiunea rasei romane.“

Acésta calamitate inse a versatu o lumina lugubra peste o multíme de erori si defecte, ce sunt a se indreptá la natiunea francesa, si in generalu la popórele de ras'a latina. Dorere! este o parte de adevéru in aceste cuvinte cu cari germanii numescu civilizatiunea casei latine o „civilizatiune bastardita.“ Este adevératu mai alesu in ceea ce privesce educatiunea popórelorü de miédia-di, basata, mare parte, pe catolicismu, a carui quintesentia este astadi infalibilitatea Santului parinte din Vaticanu.

Dar éta-ne, de la o anecdota a supra lui Béranger, ce voiam a o comunicá stimabilelorü cetitórié, ajunseramu a politisá despre educatiune. Cu voi'a dvóstre s'o lasámu pentru alta-data.

M. Strajanu.

SALONU.

Primulu amoru alu Eugeniei.

Ingeniós'a si frumós'a ex-imperatésá a Franciei, este mai multu decátu intr'o privintia interesanta, si mai cu deosebire pentru sesulu celu frumosu. Acestu interesu alu Eugeniei este cu atátu mai provocatoriu de curiositate, cu cátu acelu periodu alu junetiei ei, pana ce a ajunsu a fi imperatés'a unuia din cele mai frumóse imperie ale Europei, a fostu pana acuma acoperitu cu unu velu desu. Astadi acestu velu este datu inapoi, si cetitóriele nóstre potü aruncá o privire in viéti'a acestei femei interesante, care dintr'o manastire fu destinata a ajunge pe unu tronü. (A se vedé „Familia“ nr. 36 „Conversarea cu cetitóriele.“)

Mai nainte de a devení renumita famili'a de Montijo prin rangulu ce-lu ocupa Eugeni'a, palatulu acestei familie celebre a Spaniei, posedá in Madridu o potere atractiva fórté mare, atátu pentru straini, cátu si pentru indigeni.

Acést'a nu se intemplá din caus'a numerului frumóselorü incaperi — cari erau ornate cu opurile vechi si nóue ale artilorü, ci nobilele moravuri si inalt'a cultura a pré frumóselorü locuitórié, cari pe langa o ospitalitate amicabile, ce pe atuncea nu erá pré desu de afluatü la familiéle cele mari, facusera ca otelulu Montijo sê fia unulu din cele mai frecuentate ale capitalei.

Mai grandiosu, mai spatiosu decátu unu castelu regescu este castelulu ducelui de Alva, unu sucesoru alu acelu, pe cátu de renumitu totu atátu si de condamnatu, Alvarez de Toledo, duce de Alva.

Grandulu erá celu d'antáiu cavaleru la curtea reginei si jocá unu timpü óre-care o insemnata rola in consiliulu secretu alu reginei. Frumosu, cavaleru adevératu, cu talente frumóse, elu erá pretotindenea bine vediatu si cautatu, atátu pentru calitátile sale personale, cátu si pentru inaltulu seu rangü si a enormei sale bogatíe. Precum locuintiele celorü d'antáiu Grandi, asié si palatulu regálu erá totu-de-una deschisu ducelui de Alva.

In fine nu mai erá unu secretu, cá orgoliosulu duce si-indreptase deosebit'a sa atentiune numai uneia din acele multe familie de rangü ale Madriduii. De óre-ce raru trecea o septemana, in care inaltulu duce, sê nu fi mersu in palatulu Montijo; si faim'a se para cá voiesce sê-si lapede masc'a, ea adeca spunea, cá ducele petiesce pe una din cele trei frumóse fice ale palatului.

Unu timpü lungu, inse chiaru si ochiului celui mai ageru i remase unu secretu, cá óre care din acele trei frumseti gratiósé este alés'a ducelui. Atentiunea lui in publicu erá egalu impartíta intre tóte trei, astfelu incátu nu se potea observá o deosebita preferire a vre-uneia din sorori.

Intr'aceea o anima incepü a devení morbósá de o sperantia vana si de o nesigurantia turmentatória, care adesea a fostu aducatória de mórté pentru amoru. Fia-care óra, ce prelunga acésta nesigurantia, aducea o gróza ametítória a supra unei fiintie feminine si frumóse, a carei atentiune inca nu i sucese a descoperi chiaru si numai semnúlu celu mai micu, déca

ea, séu care din ambele sorori este favorit'a ducelui?

Frumós'a fecióra inse, Eugeni'a, cea mai tinera între ficele contesei de Montijo, posedá cu multu mai multa pasiune si resolutiune a unei Spaniole, pentru ca ea se fi potutu suportá si mai departe acésta nesigurantia pe contulu deja pré lungu tormentatei sale anime.

Ea iubiá pe ducule, ea lu-iubiá cu atát'a mai infocatu, pentru cá elu erá unu Alva, acelu barbatu, de care reginei i erá frica.

Unu balu mascatu, ce erá comandatu de regin'a, avea sê servésca tinerei contese dreptu ocaziune in carea ea avea sê puna fine nesigurantiei. Libertatea mai mare a limbagiului, ce domnesce la astfelu de ocaziuni, avea sê termineze turmentele animei ei, carora totu atátu de orgoliós'a cátu si frumós'a Eugenia, n'ar fi potutu reziste unu timpu mai indelungatu.

Numai dóue persóne, loial'a si supus'a Aya si camarier'a, fura iniátate de jun'a contesa in secretulu intrrepringerii ce voiá sê faca

In sér'a balului Eugeni'a sub pretestu, cá sufero de dorere de capu, nu voiá sê mérga la balu, si in fine dupa multe încercári zadarnice de a o induplecá, contes'a mama se invoá ca favorit'a ei sê remana a casa. In momentulu candu ecuipagiulu contescu parasi otelulu, Eugeni'a se acoperise de totu cu plapon'a de metasa a patului ei de repausu. Langa elu siedea prudent'a Aya, in vreme ce camarier'a stá ca sentinela in anticamera, acceptandu ordinile stapanei sale.

Abié sê fi trecutu o óra astfelu si Eugeni'a sari deodata din patu. In locu de splendidulu costumu mitologicu, ce-lu alesesera pentru contes'a, ea se imbracá cu simplulu domino, ce si-lu facuse ea insa-si, pentru ca sê-si póta acoperi intr'insulu frumós'a ei figura pana la necunóscere.

Luminele fura stinse pana la flacaruti'a din lamp'a de nópte de argintu, dupa aceea inaintá spre palatulu regal, insocita de Aya, unde ea, conformu temerarei sale decisiuni, avea sê întrebe sórtea despre viitorulu ei.

Marea sala de balu si camerele laterale desvoltau in sér'a aceea o splendóre feerica.

Lumin'a nenumarateloru cristaline, dulcele si mbetatoriulu profumu, ce-lu esalau florile, ce prefacusera stralucitele spatie intr'o gradina frumós'a, i aducea cui-va a minte de fabulós'a splendóre a orientului.

Influinti'a ce eserciá acésta grandiositate a supra Eugeniei, pe aci erá sê o desconcentreze. Dara deja in momentele viitóric ea si-recastigá tóta presinti'a, aducându-si a minte de caus'a ce o adusesse acolo. Forti'a ce i dá viétia, erá ochiulu ce lu-avea pentru elu, a carui privire strabatatória indata lu-descoperi între valurilo societátii. Elu erá acél'a, sveltulu duce de Alva, pe care lu-recunoscú dupa costumulu maiestosu, ce lu-alesesera intr'unu consiliu de familia pentru elu.

Nu peste multu si ea si-afá drumulu la acelu locu, unde se aflá ducele intr'o conversare interesanta cu contesele de Montijo. Fara frica de a fi cunoscuta in bine-invelitulu ei costumu, ca i atinse linu umerulu si i adresá, dupa usulu masculoru, cu vóce schimbata intr'unu tonu vioiu intrebarea: „Déca ar refusá elu a dantiá cu o dama, care a aparutu la balu cu singur'a

intentiune a desbata o cestiune cu nobilulu Don Juan d'Austria?”

Atátu caracterulu lui adevératu, cátu si acél'a ce-lu avea acuma ca masca, i facea de o strinsa deobligatiune a implini fara intardiare dorinti'a negrei dame. Cerendu-si libertate de la dame, elu intinse bratiulu intr'unu modu cavalerescu, si o conduse la cuadrilulu ce se incepea in mediuloculu salei.

Pucine, dara grave cuvinte au fostu acelea ce ea i le siopti acuma: „Depinde esistinti'a unei persóne, domnule duce, a audi acuma adevérulu de la dta; fericire sau nefericire nu a' uneia, ci si altoru persóne ce ti se paru a-ti fi scumpe, depinde de la respunsulu, pe care am dreptu a-lu acceptá de la dta ca unu cavaleru ce esti.”

Masc'a ascundea impresiunea, ce o facusera inaripatele cuvinte adresate ducelui. Eugeni'a inse vedea stralucitorii ochi, cu cari elu se încercá a o cunóscere. — Va refusá nobilulu Don Juan d'Austria unei dame respunsulu la intrebarea: „care este din cele trei Montijo fericit'a, de a posedá anim'a dtale?” Declara-te, domnule duce, respunse ea, care din dame este favorit'a? Este ordinulu ce lu-am pentru dta. Te conjuru, Altetia, pe dorerós'a anima a Sf. Marie! Intardiarea dtale, aduce o dorere fara nume a supra nobilei case a Montijloru!”

Fatalulu momentu sosise acuma pentru Eugeni'a. Anim'a ei aci se radicá in susu, aci recadea in convulsione, ca in ultimele momente ale vietiei, repetindu inca odata intrebarea, si ducele acuma, cum i dictá nepetata lui onóre, se vedea constrinsu a numi pentru prima-óra numele amorului seu. Erá — cea mai mare din ficele contesei Montijo, careia elu decise a-i oferí odata cu amorulu si viétia sa, si inca in sér'a acésta a-i se declará.

Astfelu dara ultim'a sperantia a Eugeniei erá franta. O lina suspinare fu totulu, ce audi ducele, si ca si candu ar fi fostu rapitu de o mana invisibila, negrulu domino disparú.

Eugeni'a fara companiónia, alergá prin desiertele strade ale Madridului, asemenea uneica ciute venate. Siovaindu ea abié se sui pe treptele unei scári din dosulu casei ce conducea din curte la camerele palatului Scuturata de friguri, ea intrá in cabinetulu ei de dormitu. Sangele ce curgea cu repediune, i se sui de la anima spre capu, — i se parea cá si candu elu erá cuprinsu de flacara nebuniei.

Cu sufletulu si cu corpulu frantu, ea cadíu nimicita pe patu, pe care lu-abandonase pentru câte-va óre, pentru de a si aduce desperarea.

Aurora incepea a colorá usioru ineretítele valuri ale lui Manzanares, candu cont s'a Montijo se reintorná cu ambele sale fice de la balu. Ele erau in dispozițiunea cea mai ilara, dara cea mai fericita erá — fic'a cea mai mare. Ea nu putea reziste dorintiei de a-i impartasi inca in nóptea acésta scumpei ei Eugenie, fericirea ce i-o causá declaratiunea ducelui de Alva. Usioru ea deschise usi'a de la dormitoriu, cu pasi abié audíbili ea se apropiá de patulu in care ea sperá cá va aflá pe sor'a dormindu finiscitu. Dara cu o strigare de teróre ea se retrase, candu aflá pe sóra-sa, pe care o lasase suferindu pucinu, in toaleta de nópte, intr'unu domino negru, si cadíuta de diumetate pe patu, tiendendu in mana o parte din acelu vestmentu fatalu ce o facusese necunoscuta la ai sei in sér'a treenta. Cu vóce

tare ea strigă numele iubitei sale sorori, dara — nu urmă nici unu răspunsu.

In fine toti ai casei se adunara in giurulu suferindei, si cu o simțire nedescriptibila ei cunoscuroa realizarea unei presimțiri ce o avu la prim'a vedere a sororei, fiic'a cea mai mare. Ajutoriulu medicinalu sosi inea la timpul bunu pentru a intrebuintia mediuloce antidote in contra unei materie a carei natura o recunoscura din pucinulu restu ce mai remasese in fiol'a ce era pe pamentu.

Ajutoriele câte erau numai posibile fura oferite pacientei, si astfeliu au reesitu ca dupa câte-va luni se se ridice cu totul urmările triste ale spiritului ratecitu alu Eugeniei. Chiar si profund'a si spiritual'a dorere a sci pe ducele de Alva consorțele sorori sale se pareca că a disparutu.

Mai multi ani trecura dupa acesta si Eugenia se facu consorțea lui Napoleonu III si imperatés'a Franciei. Sór'a ei, duces'a de Alva morise, candu Eugeni'a dupa innaltierea ei cercetă pentru prima-óra patri'a sa. Era in palatulu de véra de la Aranjuez, unde si-petrecea ea ca óspe a reginei Isabella, si unde delasandu ori si ce ceremonía, primi pe cumnatulu ei ducele de Alva. Candu imperatés'a se incercă a-lu consolá in câtu-va pentru pierderea consorței sale despre care ea scia că-lu fericise prin amorulu ei, — elu respunse adancu miscatu: „Majestate, dta de câti-va ani ai castigatu multe, de óra-ce eu am pierdutu tóte.“

— Sê nu ne disputâmu despre aceea, domnule duce, câ óre care din noi doi a castigatu si care a pierdutu!“ — respunse imperatés'a fôrte seriosu, — Iasa, ca acést'a sê fia pentru eternu, unu secretu intre noi doii!

I. G. Baritiu.

Curierulu modei.

— Pest'a 3 noemvre. —

La numerulu presinte alaturâmu unu frumosu jurnaln de moda, inzestratu cu o multime de figure, toalete, mantile si paletôt-uri.

Pagin'a prima. Calitatea si pretiulu celoru 18 toalete de pe figurele respektive e astu-felu:

Figur'a 1. Vestmentu de colóre cenusia inchisa, vestmentulu de a supra se alipesc strinsu de corp; sucn'a si spacelulu sunt decorate cu rüss-uri si crețiele din aceea-si materia. Pretiulu 30 fl.

Fig. 2. Vestmentu de „glace popeline“ melliratu cu viola si negru, decoratu cu pufuri din aceea-si materia. Pretiulu 42 fl.

3. Vestmentu brunu, din popelin pistritiu, decoratu cu „faille pospoill“ fôrte pomposu. Pretiulu 43 fl.

4. Vestmentu de popelin cenusiu, cu decoratiune de catifea engleza si cu cuptusiela de flanel. Pretiulu 48 fl.

5. Unu vestmentu fôrte simplu, cu tóte aceste inse fôrte gustosou, strinsu la midilocu cu brâu, si prevediutu cu maneci largi de paletôt si cu cuptusiela de clot. Incretiturele sunt taiate din materi'a propria „Croise de lain“, decoratiunea asemenea e facuta din acést'a. Pretiulu 28 fl.

6. Toaleta din materia de lana cenusia, pale-

tôt-ulu prevediutu cu cuptusiela de flanel rosiiu. Pretiulu 20 fl.

7. Vestmentu facutu din o materia inchisa, fina si de o colóre; sucn'a cosuta giuru impregiuru cu cincincretiture; scurteic'a cuptusita cu „croise“ negru. Pretiulu 36 fl.

8. Tunica din „pique“ de lana, numita „Velour armure“, de colórea violei, vestmentulu de a supra asemenea, cu decoratiuni de metasa; sucn'a si spacelulu din alpacca négra si fina, cu incretiture de óne degete late. Pretiulu 65 fl.

9. Vestmentu din materia „Corsica uni“ de colórea verde-inchisa, cu decoratiuni de pantlice de catifea si cu cuptusiela de flanel. Pretiulu 29 fl.

10. Vestmentu cenusiu de „matlase“, din materia fôrte frumósa si fina, cu decoratiuni splendide de incretiture si catifea. Pretiulu 65 fl.

11. Vestmentu simplu, din panura „corsica“ cenusia, sucn'a cu incretiture taiate; cu paletôt angustu, decoratu cu catifea si cuptusiela de flanel. Pretiulu 25 fl.

12. Vestmentu de colórea violei, din materia valaneas, cu decoratiuni scotiane vênete-negre, cuptusiela de flanel. Totu acést'a din popelin negriciosu. Pretiulu 32 fl.

13. Din materia mai fina, numita „velour double“, decoratu cu incretiture si bies. Pretiulu 40 fl.

14. Vestmentu din „viola diagonal“, decoratu cu catifea négra engleza, paletôt-ulu cuptusitu cu flanel. Pretiulu 38 fl.

15. Vestmentu elegantu din popeline cenusiu, cu incretiture; bies-ulu intrebuintiatu ca desoratiune pe marginea tunicei e facutu din popeline cenusiu, care revêrsa a supra toaletei o forma pompósa si eleganta. Pretiulu 70 fl.

16. Vestmentu popelin cenusiu, decoratu cu aceea-si materia. Se afla si de colóre verde-inchisa. Pretiulu 32 fl.

17. Vestmentu de viola glace, decoratiuni de catifea, pe sucn'a giuru impregiuru trei sîre de umflature. Pretiulu 58 fl.

18. Toaleta cenusia-inchisa, din materia croise glace, decoratiuni de catifea engleza, paletôt-ulu decoratu cu flanel rosiiu. Pretiulu 48 fl.

Din decoratiunile toaleteloru mai susu insirate se póte vedé, câ decoratiunile toaleteloru de tótna si érna acuma constau din aceea-si materia, apoi din catifea si metasa. Vestmintele mai grele se decoréza cu catifea, ér cele mai usiore cu metasa.

Pagin'a a dówa. Mantilele si paletôt-urile.

1. Elastique negru, (materia gróse, móle din laintru cu peri,) cu decoratiuni de catifea, crepin. Pretiulu 60 fl.

2. Biber cenusiu, materia grea si calda, cu decoratiuni de metasa. Pretiulu 45 fl.

3. Elastique finu, mai subtire, cu decoratiuni de faille. Pretiulu 40, 45, 50 fl.

4. Elastique finu negru, cu catifea si pasomantéria. Pretiulu 60 fl.

5. Paletôt scurtu, din réffôt negru; decoratiuni de catifea si metasa. Pretiulu 30 fl.

6. Biber vênetu-inchisu, decoratu splendidu, cu ottoman de metasa velour. Pretiulu 100 fl.

7. Elastique negru, felu de postavuu, decoratiuni de catifea. Pretiulu 65 fl.

8. Elastique negru, grosu, decoratiuni de catifea. Pretiulu 25—35 fl.

9. Brazil negru, finu, decoratu pomposu cu faille. Pretiulu 45 fl.

10. Elastique negru, vënetu, séu cenusfu, cu guleru intregu, decoratiuni de catifea. Pretiulu 48 fl.

11. Elastique verde-inchisu, cenusfu, negru, si vënetu-inchiu, mai usioru, cu decoratiuni de catifea. Pretiulu 35, 40, 45 fl.

12. Elastique negru, cu semi-guleru, decoratiune de metasa. Pretiulu 40 fl.

13. Biber albu, negru, pistritiatu cu decoratiune de metasa. Pretiulu 70 fl.

14. Materia cenusfa, vënetu séu négra, guleru micu, cu grosgrain. Pretiulu 48, 50, 54 fl.

15. Elastique negru, cenusfu, séu vënetu-inchisu, cu peluche si passepoill de atlasu. Pret ulu celui negru 20, 22, 24 fl., — acelui cenusfu 22, 24, 28 fl., — a celui vënetu 24, 28, 30 fl.

16. Materia négra si alba pistritia. Pretiulu 60, 65, 70 fl.

17. Mantilu vënetu, decoratu cu catifea, si faille. Pretiulu 54 fl.

18. Elastique cenusfu, greu, cu decoratiune de catifea. Pretiulu 55 fl.

19. Vënetu, din materia mai grea, cu decoratiune de catifea. Pretiulu 40 fl.

20. Paletôt de croitura larga, de metasa, decoratu elegantu cu faille si crepin. Pretiulu 100, 110, 120 fl.

Tôte aceste se potu ordiná din salonulu modisticu alu dloru Alter si Kiss in Pest'a, strad'a Vatiului.

 In casu de intrebuintiare onorab. nòstre prènuerante binevoiesca a se provocá la „Famili'a.“

CE E NOU?

* * * (In caus'a congresului gr. c. romanu) avemu sè inregistrámu de asta-data unu actu importantu. Se scie, cá afara de dieces'a Oradei-mari nici o diecesa gr. c. romana n'a alesu deputati pentru congresulu din Pesta alu catoliciloru magiari. La inceputu si acésta diecesa a voitu a se abtinené de la alegere; inse episcopulu a ordinaru de nou, ca alegerea sè se faca cu ori ce pretiu. Romanii cu consciintia natiunala aflandu de acestu ucasu parintiescu, si sciindu cá se gasescu si anime servile, cari stau gata a implini ori ce porunca: decisera a participá si ei la alegere, ca nu cumva episcopulu sè póta alege pe cine va vré elu, si aceia cu câte-va voturi sè represinte o diecesa. Deci se proclamá principiulu activitáti (fatia cu alegerea,) cu devis'a d'a se alege represintanti de tienuta natiunala. Cu tóte aceste inse majoritatea n'a alesu. Alegerile avura urmatoriuu resultatu: din partea clerului se alese dlu Iustinu Popfii, cr din partea mireniloru dlu Iosifu Romanu si Iosifu Vulcanu. Acesti represintati intrunindu-se la 1 noevvre in Pest'a, decisera, ca unulu dintre ei, si a nume dlu Popfii sè intre in congresu, pentru a presintá acolo unu memorandu scurtu, subscrisu de toti trei, prin care sè se declare, de ce Romanii gr. c. nu potu si nu voru a participá la acelu congresu? si prin urmare din care cause sunt siliti subscrisii deputati a refusá invitarea primatelui Ungariei? — Acésta decisiune s'a executatu in siedinti'a de la 3 noevvre,

dupa miédia-di. Dlu Popfii tienù o cuventare frumósa, care fu ascultata cu cea mai incordata atentiune, si in fine depuse pe més'a adunárii memorandu susu amintitu, care apoi s'a si cetitu. Congresulu a decisu a se dá acestu protestu la comisiunea de 27, alésa chiar in diu'a aceea. Ni pare fórte reu, cá Santi'a Sa episcopulu din Oradea-mare a aflu a nu veni la acést'a siedintia. Chiar acuma aflámu, cá deputatii susu amintiti voru dá si ministrului Eötvös totu acestu memorandu. Suntemu convinsi, cá acésta procedura va usiorá convocarea congresului gr. c. romanu. Este dar o mare naivi'ate de la „Gazet'a Tr.“ a dice, cá: „Dieces'a Oradei-mari s'a taiatu din corpulu natiunalu!“

* * * (Congresulu nat. bisericescu gr. or. romanu) a incheiatu siedintiele sale in 28 octomvre.

* * * (Camera Romaniei) e convocata pe 27 noevvre c. v.

Literatura si arte.

* * * (Premiu pentru o novela.) Redactiunea „Familiiei“ publica premiul de siese galbeni pentru cea mai buna novela originala. Terminulu concursului e 28 decemvre c. n. Novelele istorice, séu cele poporale voru avé preferintia. (Celelalte diuarie romane sunt rogate cu totu respectulu a luá notitia despre acestu concursu.)

= (Invitare de prenumeratiune la „Amvonulu“) fóia bisericesca pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre bisericesci, spre folosulu pastoriloru sufletesci, si spre instruirea privata a fi-acarui crestinu. An. II.

Átragu atentiunea pré on. confrati deosebitu la ciclulu de predice despre ceremoniele de la S. Liturgia, ce le voiu incepe in semestrulu II alu anului 1871 cu deducerea istorica si espicarea intielesului misticu alu acelor ceremonie; cá-ci dorere! studiulu Litugiei sacre esté atátu de desconsideratu in seminariele nòstre teologice, incátu necum mirenii, dar adese neci chiar preotii nu sunt in stare a-si dá sèma despre originea, causele, inaltulu si instructivulu intielesu alu ceremonieloru sacre, ce le implinescu la altariu!

Va esí „Amvonulu“ in numeri semilunari de câte 2 cóle tiparite, in formatu elegante de carte, pe papiru frumosu.

Fia-care numeru va esí si se va spedá câte cu o luna inainte de timpulu, pentru care suna, ca cei cari dorescu a se folosí de dinsulu, sè-lu póta avé la mana de timpuriu.

Pretiulu de prenumeratiune — intielegundu-se aici si spele postale, cari le vomu portá noi — este pentru Austri'a: 4 fl. v. a. pe anulu intregu; éra pentru Romania'a: 1 galbenu. Pretiulu prenumeratiunii e de a se tramite deodata pe anulu intregu; solvirea in rate semestrale nu se primesce, spre a incungiurá prin acést'a multe neplaceri si incomoditati, ce ni le causá in rondulu trecutulu incasarea tacselorulu restanti pe semestrulu II.

Ce se mai dícu, pentru de a recomandá acésta fóia, spriginirii calduróse a pré on. cleru romanu? Au nu este necesitatea ei destulu de sentíta de totu clerulu? Candu am ajunsu acum, de tóte interesele sunt reprezentate in literatur'a nòstra prin organele loru speciali; numai preotii, predicatorii Evangheliei la Cristosu se fia lipsiti de unu organu ca acél'a, care i-ar deprinde

in sciint'a cea mai trebuințoasă lor, in elocinț'a sacra, fara care cum vomu poté aruncá cu succesu rețiele (mregea spre pascuire? Au ce triumfu ar poté sperá unu ostasiu, care pleca in lupta, far a se provedé cu armele trebuințoșe, fara a se pricepe la manuirea lor?!

Necesitatea ei fiindu evidinte, din parte-mi mai adaugu numai atât'a câ precum in an. I. asiá si acum nu voiu crutiá neci o ostenela, spre a poté intinde pré on. confrati preoti elaborate folositorie. Vomu primí inse cu multumita lucrâri bune si de la colaboratori esterni; ba inca spre a desceptá o rivalitate mai mare intre cei cari simțescu in sine putere la astfelu de lucrâri, cu acést'a destinu 9 galbeni ca premiu pentru cele mai bune trei predice ce se voru publicá in „Amvonulu“ de la colaboratori esterni in triluniulu I adeca de pe jan — Martiu. Premiulu se va impartí între autorii aceluor trei predice egal; judecat'a se va face prin barbati competinti din diferite locuri, ca sê se incungiere partialitatea.

Cu aceste finescu, recomandandu inca odata acést'a intreprindere modesta imbracisiârrii caldуроșe a clerului romanu din tóte partile si de ambé confesiunile, pentru câ acést'a fôia va se fia organulu clerului romanu intregu fara destingere de confesiune.

Sunt rogati toti pré on. Dd. preoti romani, dar mai vertosu Rdissimi dni vicari, epesci si protopopii a staruí dupa potintia pentru latirea acestui organu, intreprinsu cu cea mai buna intentiune.

Oradea-mare (Grosswardein in Ungari'a) 20/8 Oct. 1870.

redactoriu editoriu:

Justinu Popșiu

profes. de religiune, de limb'a si literatur'a romana in arcigimn. de Oradea-mare, v. rectoriu si spirituálu in seminariulu domesticu.

Din strainetate.

** (Scire trista.) Dupa incheierea numerului trecutú sôsî scirea trista, câ Metz a capitulatu. 150,000 francesi sub conducerea lui Bazaine au depusu armele in manile prusieniloru. Tradare natiunala!

** (Una feta cu doue capete) s'a espusu la vedere publica in Statele-Unite ale Americi de nordu. Este in etate de 17 ani si s'a nascutu ca sclava in Columbus-Couty in Carolin'a de nordu; are una colóre négra deschisa, unu corpu cu doue capete, bine desvoltate si cu totulu independinte unulu de altulu. Ea vorbesce, canta, mananca si bé cu ambele gure de odata, vorbesce in acelu-a-si timpu cu doue persóne despre obiecte diferite; canta in doue voci, séu vorbesce si canta de odata. In conversatiune e placuta, are unu tactu finu si e fôrte priceputa. Are doue bracie si patru pitióre, cari le intrebunțieza la mersu séu jocu séu tóte patru, séu numai doue; cu tóte acestea medicii de la colegiulu Jefferson din Philadelphî'a nu o-au dechiaratu de unu nostru, ci de unu prodigiulu alu naturei. Unii dîcu, câ acestu jocu alu naturei este de mai mare insemnătate ca celu ce s'a aretatu la gemenii Siam si este mai placutu de privitu.

Gâcitură de slacu

de Valeriu Bianu.

de	alu	tu	tu.	Fru-	dul-	'n	sci
ca	Io-	pe	ce	pep-	ma-	m'a	celu
prun-	ve-	ffiu	mo-	ju-	du	e	te
sifu	dan-	te	l'u	ce	sa-	nulu	ma-
cu	lui	dia	na.	can-	ta	san-	pulu
sulu	Vul-	cu-	can-	i	La	Ce	ga-
a-	lo-	de	na.	tu-	ta	po-	du
canu.	nu-	ma-	me-	unu	Can-	lé-	can-

Se poté deslegá dupa saritulul calului.

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 38.

O patria strabuna, o ginte sfasîata,
Cu ochi de lacrimi cauta, romane, adi la mi;
Stropiti pe-a sale rane, acum séu nici odata,
Balsamulu mangaiârrii, séu scape de nevoi!

Candu patri'a, natiunea, ar cere unu daru mare,
Sacra-ti atunce tóte, placere, si amoru;
Si faceti ca si-acele, ce fara de crutiare,
Taiara pentru tíera chiar erinisiorii lor!

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele: Silvia Moldovanu, Luisa Murgu n. Balcu; si de la domni: Demetriu Gasparu si Georgiu Popoviciu.

Post'a Redactiunii.

Gherla. Se va publicá câtu mai curendu. De aceste vomu primí cu bucuria si de alta-data.

Versurile: „Primulu amoru“ si „Fericita stare“ nu se potu publicá.

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, còl'a XVII.

Suplementu II. Jurnalulu de moda pentru toalete, mantile si paletót-uri.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.